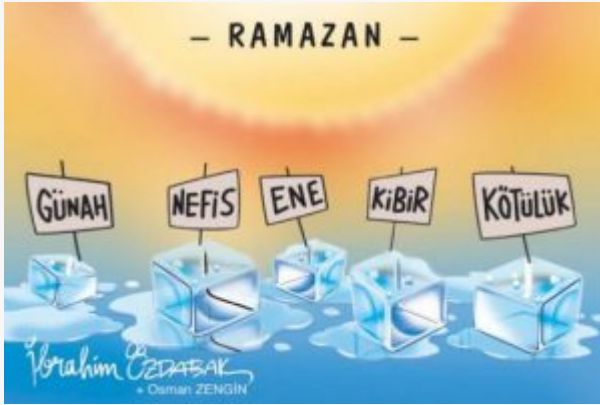
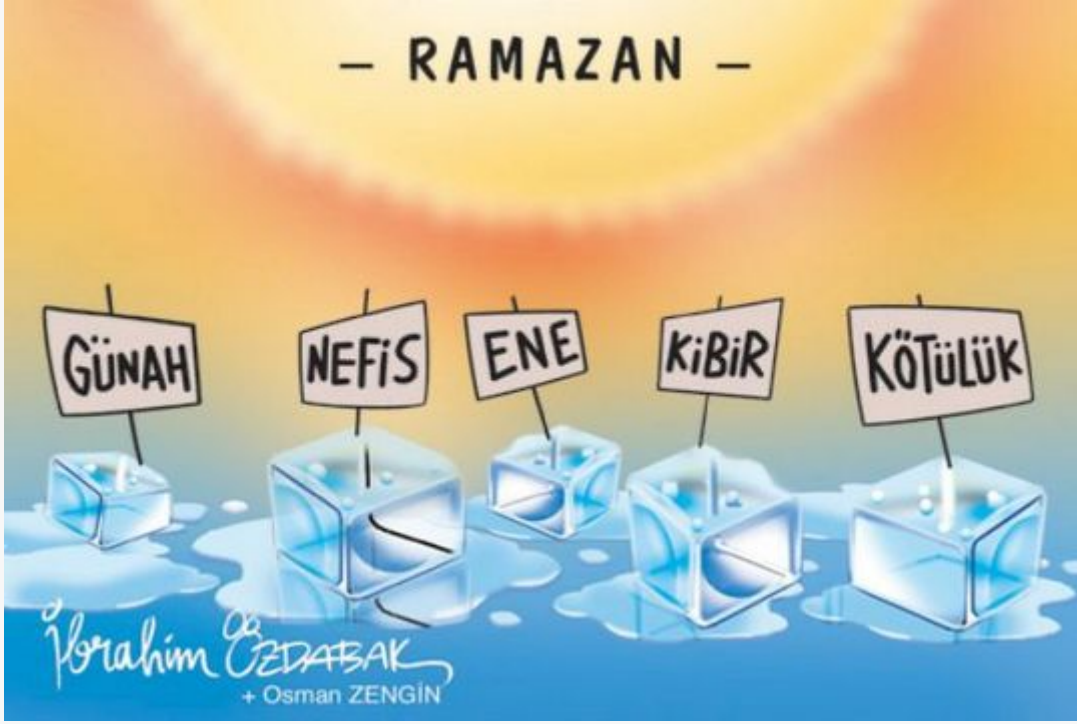

Hevâyı hüdâyâ sevk etmek

Kur'ân-ı Kerîm'de "Hevâ ve heveslerini kendisine mâbud edinen

kimse." 1 buyrulur. Kur'ân'ın nazarında hevâ, dalâlete ve sapkınlığa en yakın bir hâldir. Kur'ân'da Cenâb-ı Hak; Resûlullah'a (asm) şöyle emreder: "Ben Allah'tan ayrı olarak çağırdıklarınıza ibâdet etmekten men olundum" de, "Ben sizin hevânıza uymam, o zaman dalâlete düşerim ve hidâyete erenlerden olmam." 2 Bir başka âyette ise: "Allah'tan bir hidâyet olmaksızın hevâsına uyandan dahâ dalâlette olan kim vardır?" 3 buyrulur. Hevâ; nefsin istekleri, nefse ait olan şeylere düşkünlük, nefsin zararlı ve günah olan arzularıdır. Halbûki "Nefsini hevâsına tâbi kılıp şehvî arzularının peşinde ömrünü tükettikten sonra Allah'ü Teâlâdan Cennet isteyen ahmaktır. Nefsin arzû ve isteklerine hevâ denmesi, kimde bulunursa onu Cehenneme düşürdüğü içindir. Hevâ sâhiblerine de ehl-i hevâ denmesi, bunlar Cehenneme düşeceği içindir." 4

Hevâ, nefsin şehvetlere eğilimi, keyfe düşkünlük ve ilim sahibi olmadan sahibine hükmeden nefis anlamında Kur'ânî bir kavramdır. İnsanın nefsi ve hevâsı daima şerlere ve zararlara meyyâl olduğu için müthiş tahribâta sebebiyet verir. Bedüzamân Hazretleri "Hem insanda madem nefis, hevâ ve vehim ve şeytan hükmediyorlar; çok vakit îmânını rencide etmek için, gafletinden istifâde ederek, çok hileleri ederler, şüphe ve vesveselerle îmân nûrunu kaparlar." 5 diyerek hevânın mâhiyetine işâret etmiştir.

Cenâb-ı Hak, "Şu âlem-i ekberi mülk şeklinde inşâ' etmekle berâber, şu insanı dahi öyle bir sûrette halk etmiştir ve ona öyle cihâzât ve âletler ve havâs ve hissiyâtlar ve bilhassa nefis, hevâ ve ihtiyaç ve iştâh ve hırs ve dâvâ vermiştir ki, o geniş mülkünde, bütün mülke muhtaç bir memlûk hükmüne getirmiştir." 6 Böylece insan maddî ve mânevî cihazat cihetiyle çok mütenevvi' bir mucîze-i kudrettir. Bu cihazatlarını istikâmette istimâl etmek ancak ve ancak küllî bir şerîatla olabilir. Yoksa insan hevâ-i nefisine uyarsa dalâlete ve cehenneme düşebilir.

Lemeât'ta çok ilginç bir hevâ îzâhı vardır. Şöyle ki: "O hevâ, hem heves, şe'ni (gereği) budur daima: İnsanı memsûh (daha çirkin) eder, sîreti değiştirir. Mânevî meshediyor; değişir insanıyet. O hevâ ise, insanın mesh-i mânevîsine

(mânevîyatın çirkinleşip değişmesine) sebeptir. O hevâ ise, şe'ni insaniyeti derece-i melekiyeden (melek mertebesinden), dereke-i kelbiyete (kelb mertebesine) indirmektir. İnsanın mesh-i mânevîsine (mânevîyatın çirkinleşip değişmesine) sebep olmaktadır. Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse, kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayâle gelir.” 7

Hevâ insanı çirkin hallere ve hâletlere sokar. Ahlâk, seciye ve karakterleri bozar. Bir nevî insanın kimyasını ve îmânını bozarak zehirler. İnsanın iç âleminden başlayarak mânevî ve maddî cihazatlarını çürütür. İnsanda bulunan menfî duyguları nemâlandırır ve şerre sevk eder. Mânevîyatı değiştirerek süflîyâta düşürür. Böylece insâniyeti ve insanı tekâmüle çıkaran insâniyet-i kübrâ olan İslâmî yaşayışı değiştirir. Hevâ insanı melek derecesinden kelb derekesine indirir. Heves tahakküm eder, hevâ da müstebittir. Hevânın istibdadı hayvanlar gibi kural tanımadan sınırsız bir özgürlük ile yaşamak istemesidir. Böylece hevânın istibdadı ile insan nefsin kötü arzularına esir olmaktadır.

Hevâ-i nefsin esiri olan, süflî ve aşağılık bir zevk peşinde koşar, sefih bir hayat yaşar, nefsî ve şehvânî duygulara teslim olur. İştâhı kabartır, hevesi tehyîc eder ve his daha söz dinlemez. İşte bu hâle çare “Hüdâ ise şifâdır, hevâ iptal-i histir”, “Demek heves, hevâ, eğlence, sefâhetten memzûc (karışmış) olan şâ’saa-i medenî, bu dalâletten gelen şu müthiş sıkıntıya bir yalancı merhem, uyutucu zehirbaz” 8dir.

Bediüzzaman Hazretleri “bizim hevâ-yı nefsimiz, hûtumuzdur” der ve “hayat-ı ebediyemizi sıkıp mahvına çalışıyor” diye hevâ-i nefsimizin ebedî hayatımızı mahvetmeye çalıştığını söyler.

İnsanın kuvve-i şehevîyesi haddi aşarsa, hevâ-i nefse tâbî olur. Böylece insanın kalbinden şefkat-i cinsiye olan merhamet, sevgi ve şefkat duygusu yok olur ve son bulur. İnsanda bulunan vehim ve hevâ-yı nefsin akıl ve vicdanlarına galebesiyle insan bâtil bir i’tikâdâ tâbî olarak dalâlete sülûk eder. Onun için nefs-i emmâre, hevâ-i nefisle bakar ve aldanır.

Bediüzzaman Hazretleri insan sarayında “Nefis ve hevâ, kuvve-i şehevîye ve gadabiye, bir kapıcı ve it hükmündedirler” der. Belki heves ve hevâ, rekabet ve tahakküm üzerine binâ edildiğinden insanı zulûmât kuyularına yuvarlandırır.

“Demek heves, hevâ, eğlence, sefâhetten memzuç (karışık) olan şâ’saa-i medenî, bu dalâletten gelen şu müthiş sıkıntıya bir yalancı merhem, uyutucu zehirbaz. Umûma, ya eksere verirse bir saadet. Şimdiki tarz-ı hâzır, heves serbest olmuştur, hevâ da hür olmuştur. Hayvânî bir hürriyet.” 9 Öyleyse Üstad Bediüzzamân Hazretleri’nin dediği gibi müteyakkız olmalıyız. Çünkü “Nefis ve hevâ ve his ve vehim ba’zen aldatıyorlar.” 10

“Kezâlik, mülkle melekût, dünyayla âhiret arasında ehl-i kalb için şeffaf, ehl-i hevâ için kesif ince bir perde vardır.” 11 Onun içindir ki hevâ-i nefsin uyanlar mülkle melekût, dünyayla ahireti kalın bir perde ile fehmedemezler ve dalâlete düşerler.

Öyleyse insanlar bu kadar çirkin olan felâkete, dalâlete ve küfre niçin düşerler? Buna cevâben Üstad Bediüzzamân Hazretleri şöyle bir tesbîit yapar: “Kasten ve bizzat kimse küfrü kabûl etmez. Yalnız şirk hevâ-i nefislerine yapışır. Onlar da içine düşer; mülevves, pis olurlar. Ondan çıkması müşkülleşir. İmân ise, kasten ve bizzat ta’kîb ve kabûl edilmekle kalbin içine bırakılır.” 12

Hafız Ali (r.h.) Ağabey Barla Lâhikası’nda Risâle-i Nûrlar hakkında şu ifâdeleri serd eder: “On İkinci İşâret ve dört suâlin cevabının ihtivâ ettikleri hakikatler, bizi ara sıra kendi hesabına çalıştırmak isteyen ve cüz-ü ihtiyarla kendisinde bir varlık görüp, istihkaka göz diken ve şöhrat ve hodfuruşluk tahakkümüyle hebâen çalışan nebâtî ve hayvânî nefis ve hevâ zincirlerini, altın makaslarla keserek halâs buyuruyorsunuz.” 13 Böylece Risâle-i Nûrların ihtivâ ettikleri hakikatlerin nebâtî ve hayvânî nefis ve hevâ zincirlerini, altın makaslarla kesildiğini söyleyerek çarenin Risâle-i Nûrlarda olduğunu göstermektedir.

Eğer insan nefsin sever ise şöyle davranmalıdır: “Nefsin muhabbet ise, ona acımak, terbiye etmek, zararlı hevâsattan men etmektir. O vakit nefis sana binmez, seni hevâsına esir etmez. Belki sen nefsin binersin. Onu hevâyâ değil, hüdâyâ sevk edersin.” 14 İnsan nefs-i emmâreyi öldürmeye muvaffak olamazsa, hevâyı terk edip enâniyeti kırmazsa, şükür makâmından fahir makâmına düşer, fahirden gurura sukût eder.

Bütün levm ve itâb ve nefret, hevâ hevese tâbî olanlara olsun. Selâm ve selâmet, hüdâyâ tâbî olanlar üstüne olsun. İttifak hüdâdadır, hevâ ve hevâste değil.

Dipnotlar:

1- Furkan Sûresi, 25:43

2- En’am Sûresi, 6:56

3- Kasas Sûresi, 2:50

4- İmâm-ı Şâ’bî

- 5- Mektubat, 2005, s: 556
- 6- Mektubat, 2005, s: 393
- 7- Sözlür, 2004, s: 1158
- 8- Sözlür,2004, s: 1212
- 9- Sözlür,2004, s: 1160
- 10- Lem'alar,2005, s: 401
- 11- Mesnevî-i Nuriye, 2006, s: 315
- 12- Mesnevî-i Nuriye, 2006, s: 126
- 13- Barla Lâhikası, 2006, s: 297
- 14- Sözlür, 2004, s. 1049.